

การจ่ายดิยะสุภรณีฆ่าคนตาย

﴿دية النفس﴾

[ไทย – Thai – تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัลตุวัยญีรีย

แปลโดย : รุสดี การ์รีสา

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสือมุคตะศ็อร อัลฟิถิล อิสลามีย

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ دية النفس ﴾

« باللغة التايلاندية »

الشيخ محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: رشدي كاريسا

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2010 - 1431

islamhouse.com

การจ่ายดิยะฮฺกรณิฆาคนตาย

ดิยะฮฺ (สินไหม) คือ ทรัพย์สินที่นำไปจ่ายให้เหยื่อผู้ถูกทำร้าย หรือให้กับญาติของผู้ถูกทำร้าย อันเนื่องมาจากอาชญากรรม

สินไหมที่ใช้จ่ายสำหรับเหยื่อผู้ถูกทำร้ายที่เป็นมุสลิมคนหนึ่งเท่ากับอูฐหนึ่งร้อยตัว และหากอูฐมีราคาแพงเกินไปให้ทำการจ่ายสิ่งอื่นทดแทน

عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه أنه قام خطيباً فقال:..أَلَا إِنَّ الْإِبِلَ قَدْ غَلَّتْ، قَالَ: فَفَرَضَهَا عُمَرُ عَلَى أَهْلِ الدَّهَبِ أَلْفَ دِينَارٍ، وَعَلَى أَهْلِ الْوَرِقِ اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا، وَعَلَى أَهْلِ الْبَقَرِ مِائَتِي بَقَرَةٍ، وَعَلَى أَهْلِ الشَّاءِ أَلْفِي شَاةٍ، وَعَلَى أَهْلِ الْخَلَلِ مِائَتِي حُلَّةٍ قَالَ: وَتَرَكَ دِيَةَ أَهْلِ الدِّمَّةِ لَمْ يَرْفَعْهَا فِيمَا رَفَعَ مِنَ الدِّيَةِ. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي حَتْمَةَ.

ความว่า : จากท่านอุมัร บิน อัล-ค็อฏฏอบ เราะชะฎียัลลอฮุอันฮุ “ท่านได้กล่าวปราศรัยกันว่า “แท้จริงราคาของอูฐนั้นได้แพงขึ้น” ผู้รายงานเล่าว่า “แล้วท่านอุมัรได้กำหนดให้กับเหล่าเศรษฐีผู้มีทองคำให้จ่ายดิยะฮฺ เท่ากับ 1,000 ดินาร์ และสำหรับผู้มีทรัพย์สินเป็นเงินเท่ากับ 1,200 และผู้มีวัวอยู่ในครอบครองเท่ากับวัว 100 ตัว และผู้มีแกะอยู่ในครอบครองให้จ่ายเท่ากับ 2,000 ตัว สำหรับผู้มีเครื่องเพชรให้จ่าย 200 หุลดะฮฺ” ผู้รายงานหะดีษนี้กล่าวต่อไปว่า “และท่านได้ปล่อยสินไหม(ดิยะฮฺ) ของ อะฮฺลุลชะฮิมะฮฺ โดยมีได้ระบุเพิ่มเติมแต่อย่างใดเหมือนกับที่ได้กำหนดให้กับกลุ่มอื่นๆ” (รายงานโดย อับู ดาวูด หมายเลข 3806 และอัล-บัยฮะกียก์ หมายเลข 16171 ดู อีรวาฮ์ อัล-เฮาะลีล หมายเลข 2247)

- แท้จริงนั้น ทรัพย์สินที่ใช้ในการจ่ายสินไหม(ดิยะฮฺ)คืออูฐ ส่วนสิ่งที้นอกเหนือจากนี้เป็นเพียงสิ่งที่มาทดแทนอูฐเท่านั้น
- ทองคำ 1,000 ดินาร์ เท่ากับ 4,250 กรัม
- สินไหมของสตรีมุสลิมะฮฺนั้น ให้จ่ายครึ่งหนึ่งจากสินไหมของผู้ชาย

หุกุมการจ่ายดิยะฮฺ

จำเป็นต้องจ่ายสินไหมสำหรับทุกคนที่ทำร้ายคนอื่น ไม่ว่าผู้กระทำนั้นจะเป็นมุสลิม หรือซิมมียก์(ต่างศาสนิกที่อาศัยในประเทศอิสลาม) หรือมุสตะมัน(ต่างศาสนิกที่เป็นต่างด้าว) หรือมูฮาฮัด

(ต่างศาสนิกที่มีพันธะสัญญากับประเทศอิสลาม) ซึ่งหากเป็นการเจตนากระทำ ให้ทำการจ่ายสินไหมโดยทันทีจากทรัพย์สินของผู้กระทำเท่านั้น และหากกรณีกึ่งเจตนาหรือไม่เจตนา เครื่องญาติที่เป็นอาภิละฮฺ(เครื่องญาติฝ่ายชายที่รับมรดกด้วยการอะเศาะบะฮฺ)ของผู้กระทำต้องรับผิดชอบในการจ่ายสินไหมร่วมกันโดยให้การผ่อนปรนในระยะเวลาสามปี

1. จากอบู สุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ กล่าวว่า ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«... وَمَنْ قُتِلَ لَهُ قَتِيلٌ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ إِمَّا أَنْ يُفَدَىٰ وَإِمَّا أَنْ يُقْتَلَ.»
متفق عليه.

ความว่า “... ผู้ใดที่มีญาติถูกฆ่าตาย เขามีสิทธิที่จะเลือกได้สองอย่าง คือ อาจจะได้รับฟิดยะฮฺ หรือให้ลงโทษประหารฆาตกร” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 6880 และ มุสลิม หมายเลข 1355 จำนวนนี้เป็นของท่าน)

2. จากอบู สุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ เล่าว่า

أَنَّ امْرَأَتَيْنِ مِنْ هُدَيْلٍ رَمَتْ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى فَطَرَحَتْ جَنِينَهَا، فَقَضَىٰ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِيهَا بَعْرَةَ عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ. متفق عليه

ความว่า มีหญิงสองคนจากเผ่าฮุदैล์ คนหนึ่งได้ขว้างไปยังอีกคนหนึ่งแล้วทำให้นางต้องแท้งลูก ท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงได้ตัดสินให้จ่ายทาสที่แข็งแรงสมบุรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทาสชายหรือทาสหญิงก็ตาม (บันทึกโดย อัล-บุคอรีห์ หมายเลข 6904 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม หมายเลข 1681)

ดิยะฮฺของอะฮฺลุลกีตาบ

ดิยะฮฺของอะฮฺลุลกีตาบ (ยิวหรือคริสต์) ถ้าเป็นผู้ชายจะเท่ากับครึ่งหนึ่งของดิยะฮฺสำหรับมุสลิม และถ้าเป็นผู้หญิงจะเท่ากับครึ่งหนึ่งของมุสลิมะฮฺ ในทุกๆ กรณีและทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นกรณีการเจตนาฆ่า กึ่งเจตนา หรือไม่เจตนา รวมถึงกรณีการทำร้ายร่างกายหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย ทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนา

ดิยะฮฺของกาฟิร

ดิยะฮฺของมุชริก(ผู้ตั้งภาคี) วะชะนะนียฺ(ผู้บูชาเจ็ด) และมะญุสียฺ(ผู้บูชาไฟ) เท่ากับสองส่วนสามจากหนึ่งในสิบของดิยะฮฺมุสลิม และสำหรับสตรีของพวกเขาเท่ากับครึ่งหนึ่งจากดิยะฮฺของผู้ชาย

ดิมะฮุของทากรในครรรค์

กรณัทำให้เด็กในครรรค์แห่งเนื่องจากการทำร้ายมารดา ดิมะฮุของเขาคือการจ่ายทาสที่ดีมีความสมบูรณัแข็งแรง โดยมีค่าเท่ากับอูฐห้าตัว ซึ่งเป็นหนึ่งส่วนสิบจากดิมะฮุของผู้เป็นมารดา และสินไหมของทาสนั้นเท่ากับราคาตัวของเขา ไม่ว่าจะม็ค่าน้อยหรือมากก็ตาม

ผู้ที่ต้องจ่ายดิมะฮุกรณีเกิดอุบัติเหตุ

กรณัที่เกิดอุบัติเหตุรถคว่าหรือชนกับรถคันอื่นๆ อันเนื่องมาจากการเจตนาของผู้ขับหรือความประมาท ดังนั้น คนขับต้องรับผิดชอบจากการสูญเสียหรือบาดเจ็บจากสิ่งที่เกิดขึ้น หากเกิดมีผู้เสียชีวิตจากเหตุดังกล่าว คนขับจำเป็นต้องจ่ายดิมะฮุและกัฟฟาเราะฮุ และกรณัที่เกิดอุบัติเหตุด้วยเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่ได้เกิดจากความประมาทหรือเจตนาแต่อย่างใด อาทิ ยางรถที่ยังสมบูรณัเกิดแตก ดังนั้น คนขับจะไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ จากเหตุการณ์ที่เกิดอันเนื่องมาจากเหตุดังกล่าวทั้งการจ่ายดิมะฮุหรือกัฟฟาเราะฮุ

ใครที่ต้องรับผิดชอบจ่ายดิมะฮุ

มีคนหนึ่งนสามจำพวกที่ต้องรับผิดชอบ คือ

1. ฆาตกรผู้กระทำการฆ่า ซึ่งต้องเอามาจากทรัพย์สินของเขาโดยเฉพาะถ้าหากเป็นการฆ่าโดยเจตนา เมื่อญาติๆ ของเหยื่อผู้ถูกฆ่าเรียกร้องให้เขาจ่ายดิมะฮุแทนการกัศอค
2. อากิละฮุ หรือ ญาติฝ่ายชายของฆาตกร ในกรณัที่เป็นการฆ่าโดยไม่เจตนาหรือกึ่งเจตนา
3. จ่ายจากคลังของรัฐ

ทรัพย์สินกลางต้องรับผิดชอบชำระหนี้สินและดิมะฮุในกรณีต่อไปนี้:

1. กรณัที่มุสลิมคนหนึ่งเสียชีวิตและยังคงมีหนี้สินที่ยังมิได้ชำระ และไม่มีผู้ที่สามารถชำระแทนได้ ดังนั้นรัฐจะต้องรับผิดชอบด้วยการจ่ายจากทรัพย์สินส่วนกลาง
2. กรณัที่มีการกระทำการฆ่าที่ไม่เจตนาหรือกึ่งเจตนา และผู้กระทำการไม่มีเครือญาติชาย(ที่เป็นอากิละฮุ) ที่มีความสามารถในการที่จะจ่ายสินไหม ดังนั้นการจ่ายสินไหมจะกลายเป็นความรับผิดชอบของผู้กระทำและหากผู้กระทำไม่มีความสามารถที่จะจ่ายให้อยู่ในความรับผิดชอบของทรัพย์สินส่วนกลาง
3. ทุกๆ การเสียชีวิตของบุคคลที่ไม่อาจรู้ผู้กระทำได้ อาทิ เสียชีวิตในช่วงเวลาที่แออัดระหว่างการฎอวาฟ เป็นต้น ดังนั้น การจ่ายสินไหมจะอยู่ในความรับผิดชอบของทรัพย์สินส่วนกลาง

4. กรณีที่ศาลตัดสินให้มีการเกาะสามะฮุ(การสาบาน) และบรรดาเครือญาติไม่สามารถทำการสาบานได้ครบและไม่ยอมรับในการสาบานตนของผู้ถูกกล่าวหา ให้ทำการจ่ายดियะฮุจากทรัพย์สินส่วนกลางแทน

5. เมื่อต้องจ่ายดियะฮุเนื่องจากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเกิดจากการปฏิบัติในหน้าที่ของตน

- กรณีที่ผู้ปกครองเมืองทำการสั่งสอนประชาชน หรือ ชายผู้หนึ่งทำการสั่งสอนบุตร หรืออาจารย์ทำการสั่งสอนลูกศิษย์ โดยไม่ได้ทำเกินกว่าเหตุ พวกเขาจะไม่ต้องรับผิดชอบในสิ่งที่สูญเสียชีวิตเนื่องจากการสั่งสอนนี้แต่อย่างใดทั้งสิ้น
- ผู้ใดที่ทำการจ้างชายมุสลิมที่บรรลุนิติภาวะตามศาสนบัญญัติ เพื่อทำการชุดบ่อหรือป็นต้นไม้ เป็นต้น และผู้ถูกจ้างเกิดเสียชีวิตอันเนื่องจากการจ้างดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้จ้างจะไม่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นใดๆ ทั้งสิ้น

การฆ่าชาวซิมมีฮ์

เป็นการบาปที่จะทำการฆ่ากาฟิรที่อาศัยอยู่กับมุสลิมอย่างสันติ(ซิมมีฮ์) หรือ กาฟิรที่หลบภัยในประเทศมุสลิม(มุสตะมัน) หรือกาฟิรที่อยู่ในช่วงเวลาที่มีการทำพันธะสัญญากับมุสลิม(มูอาฮัด) และผู้ใดที่กระทำการฆ่าพวกเขา ดังนั้นเขาได้กระทำบาปที่ใหญ่หลวง เนื่องจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า

«مَنْ قَتَلَ مُعَاهِدًا لَمْ يَرِحْ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ، وَإِنَّ رِيحَهَا يُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ أَرْبَعِينَ عَامًا». أخرجه البخاري.

ความว่า “ผู้ใดที่กระทำการฆ่ากาฟิรมุอาฮัด(กาฟิรที่มีพันธะสัญญากับมุสลิม) ดังนั้นเขาจะไม่ได้สัมผัสกับกลิ่นของสวรรค์ และแท้จริง กลิ่นของสวรรค์นั้นจะสัมผัสได้แม้อยู่ไกลถึงช่วงระยะเวลาการเดินทางเป็นเวลาสี่สิบปีก็ตาม” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีฮ์ หมายเลข 3166)

หุกุมการจ่ายดियะฮุเมื่อฆาตกรเสียชีวิต

ผู้ใดที่ฆ่าคนอื่นโดยเจตนา แล้วเขาก็เสียชีวิต การกิศอศก็ถือว่าตกไป และญาติของเหยื่อผู้ถูกฆ่ามีสิทธิที่จะได้รับดियะฮุทดแทน